

ФОРМИ ФІНАНСУВАННЯ І ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ПРОЕКТІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Ключові слова: інноваційний освітній проект, інноваційний розвиток освіти, інноваційна освітня діяльність, стартап, технопарк, бізнес-інкубатор, венчурний інноваційний фонд

Постановка проблеми. Інноваційний розвиток суспільства, обумовлений безперервними соціальними змінами, стрімким розвитком високих технологій, зростанням рівня технічного забезпечення виробництва, високими темпами розвитку науки і техніки, передбачає суттєву модернізацію системи освіти України, перехід до інноваційної моделі її розвитку, що створює належні умови для приведення вітчизняної освіти у відповідність вимогам інформаційного суспільства.

Стратегію інноваційного розвитку України викладено в ряді нормативно-правових документів: “Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів”, “Стратегії інноваційного розвитку України на 209-2018 роки та на період до 2039 року”, “Концепції науково-технологічного та інноваційного розвитку України”, “Концепції розвитку національної інноваційної системи”, законах України “Про інноваційну діяльність”, “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні ” та ін.

У процесі забезпечення інноваційного розвитку країни освіта відіграє надзвичайно важливу роль. Вона є не лише зв’язуючою, але й конструктивною ланкою в системі трьох головних складових інноваційної економіки – “ наука – освіта – виробництво”. У цьому поєднанні освітній потенціал виступає одночасно як джерело поповнення науки кадрами і як головний фактор оволодіння населенням сучасними знаннями, необхідними для забезпечення економічного, соціального і культурного розвитку суспільства на основі використання передових досягнень науки, технологій, інновацій.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблема інноваційного розвитку вітчизняної освіти активізувалась протягом останніх років. Підтвердженням цього є поява відповідних інституційних механізмів, які повинні забезпечити розробку, фінансування і запровадження освітніх інноваційних проектів в практику сучасної української школи. Суттєво оптимізувати окреслені процеси допоможе системне дослідження й осмислення особливостей інноваційного проектування, представлене в досвіді розвинених країн.

Зазначимо, що звернення до проблеми інноваційного розвитку освіти є ознакою сучасних наукових пошуків. Окремі аспекти окресленої проблеми висвітлені в роботах вітчизняних і зарубіжних дослідників К.Ангеловські, В.Андреєва, В.Андрущенко, Х.Барнета, І.Богданової, М.Богуславського, В.Бордовського, А.Бродзянської, М.Бургіна, В.Взятишева, Д.Гамільтона, Н.Гросс, Л.Даниленко, Н.Диникисона, І.Єрмакова, О.Іонової, Н.Кілінської, М.Кларіна, Н.Клокар, М.Лапіна, В.Лоренсова, М.Майлса, Е.Моносона, О.Мороза, С.Ніколаєнка, Л.Подимової, М.Поташника, А.Прихожина, А.Сбруєвої, Г.Сиротенка, О.Скубашевської, В.Сластьоніна, В.Солодовнікова, П.Стефаненко, О.Сухомлинської, А.Хабермена, О.Хомерики, Р.Хейвлока, К.Шилова, В.Шушунова, Н.Юсуфбекової, В.Яковлева та ін.

Проблема інвестування інноваційних проектів висвітлюється в роботах Ф.Аугусто, С.Бешелева, А.Гальчинського, В.Гейця, П.Друкера, Р.Кантера, А.Круглікова, Д.Маркіса, Л.Міндеме, В.Міщенко, С.Науменкової, П.Поппеля, М. Кортера, М.Савлука, Б.Сен-то, Б.Твісса, Р.Фостера, М.Хутера, У.Шарпа, Й.Шумпетера та ін. Проте, системне вивчення зарубіжного досвіду фінансування і підтримки інноваційних освітніх проектів залишається поза увагою більшості дослідників.

Формулювання цілей статті. У межах статті представлено аналіз пріоритетних форм фінансування і підтримки інноваційних освітніх проектів розвинених англомовних країн. Окреслену мету конкретизовано в таких завданнях:

1. Систематизувати сутнісні характеристики інноваційних освітніх проектів.
2. Визначити пріоритетні форми фінансування і підтримки інноваційних проектів розвинених англомовних країн.
3. Охарактеризувати пріоритетні форми фінансування і підтримки інноваційних освітніх проектів розвинених англомовних країн та встановити їх роль в оптимізації інноваційного розвитку.
4. Представити рекомендації по використанню прогресивного зарубіжного досвіду в інноваційних процесах вітчизняної освіти.

Виклад основного матеріалу. Європейська інноваційна система стартувала в 1995 р. під егідою Європейського Союзу. З цього часу європейськими країнами було обрано шлях інноваційного розвитку через формування інноваційної культури суспільства, розробку і запровадження інноваційних проектів. У 2005 р. було створено Європейську дослідницьку раду стимулювання інноваційних проектів у всіх без винятку галузях науки. 2009 рік Європарламент (Брюссель) оголосив Європейським роком творчості і інновацій, а з 2010 р. розпочав діяльність Європейський технологічний інститут, який має інтегрувати інноваційні проекти “ трикутника знань ” і зміцнити цей трикутник.

Проаналізуємо сутнісні характеристики інноваційних проектів. Інноваційний проект являє собою прогнозування цілеспрямованої зміни або створення нової технічної або соціально-економічної системи (продукту) [3]. Окремий інноваційний проект у межах конкретної компанії може мати назву стартап (англ. start-up – запускати). Інноваційний освітній проект спрямований на попередню розробку та реалізацію у педагогічному процесі принципово нового інтелектуального продукту, який пройшов експертизу та Державну реєстрацію [4]. Зазначимо, що усі інноваційні проекти передбачають комерціалізацію його результатів, тобто отримання прибутку.

Зазначимо, що характер поширення інновацій, покладених в основу стартапу, дозволяє виділити глобальні, національні та локальні інноваційні проекти.

Класифікація інноваційних проектів здійснюється і за масштабом їхньої дії та рівнем науково-технічної або соціальної значущості. Насамперед, за масштабністю виділяють моно-, мульти- та мегапроекти [2]. Зазначимо, що монопроекти виконуються конкретною організацією або її підрозділом, вони мають конкретизовану мету, спрямовану на розробку конкретної технології, такі проекти окреслені чіткими часовими межами і розмірами фінансування, потребують координатора або керівника. Мультипроекти являють собою сукупність комплексних програм, що об'єднують декілька інноваційних монопроектів, спрямованих на реалізацію складних інноваційних завдань: створення наукових комплексів, розв'язання складних проблем, здійснення конверсій. Зрозуміло, що розробка інноваційних мультипроектів потребує створення координаційних підрозділів. Інноваційні мегапроекти – це сукупність багатоцільових комплексних програм, що об'єднують

низку мультипроектів і сотні монопроектів на основі спільних завдань. Розробка таких проектів передбачає створення центральних органів управління і фінансування проектами.

За рівнем науково-технічної або соціальної значущості виділяють модернізаційні, новаторські, випереджальні та піонерські проекти. Конструктивних змін системи розробка модернізаційних інноваційних проектів не передбачає. На відміну від цього типу новаторські проекти спрямовані на розробку і введення в систему нових елементів, що призводить до появи нових сутнісних її ознак, які і відрізняють створену систему від традиційної. Випереджальні інноваційні проекти відрізняються розробкою і запровадженням нових випереджальних ідей і рішень у діяльність системи, ознакою піонерських проектів є введення кардинально нових, невідомих раніше елементів, технологій, що здійснюють нові або традиційні функції.

Аналіз офіційних документів, педагогічної, економічної, соціологічної літератури, статистичних матеріалів свідчить, що переважна більшість інноваційних проектів світу розробляється у сфері інформаційних, агро-, біо-, нанотехнологій, молекулярної і клітинної біології, штучного інтелекту. Освіта, як галузь дотаційна, внаслідок своєї неприбутковості не є активною ознакою інноваційного проектування. Проте ідея зміцнення “ трикутника знань “ передбачає посилення саме освітньої складової сучасних інноваційних проектів, а з тим – розробки механізмів фінансування і підтримки таких проектів. З цих причин інноваційному освітньому проектуванню було приділено належну увагу на Світовому Економічному Форумі в Давосі (2010), під егідою якого основним стратегічним завданням освіти було визнано її якісну модернізацію (“Rebuilding Education for the 21th Century”).

Процес розвитку стартапів має декілька стадій: стадія формування ідеї, або стадія посіву (seed stage), стадія впровадження (startup stage), стадія розвитку (growth stage), стадія поширення (expansion stage) і стадія результату або втілення в життя (exit stage) [8]. На жаль, далеко не всі інноваційні проекти втілюються в життя, а з тим не всі з них оптимізують процеси інноваційного розвитку. Це відбувається внаслідок помилковості самих ідей, покладених в основу проектів; через відсутність належної організації експерименту і необ’єктивних його результатів; через низький рівень матеріальної або виробничої бази; довготривалість самого інноваційного процесу, що призводить до старіння інновації. Зрозуміло, що підвищена ризиковість інноваційних проектів потребує різних форм їх фінансування і підтримки [7]. Сучасна інноватика виділяє такі форми, як створення технопарків і технополісів, бізнес-інкубаторів, бізнес-ангелів, центрів науково-технічної інформації, фондів інвестування. Багатоваріантність таких форм є головною умовою ефективності і результативності інноваційного проектування.

Охарактеризуємо пріоритетні форми фінансування і підтримки інноваційних освітніх проектів розвинених англосовітських країн. Бізнес-інкубатори – це структура, що спеціалізується на створенні сприятливих умов для розвитку та ефективної діяльності малого інноваційного бізнесу через надання інформаційних, матеріальних, консультативних та інших послуг, пошуки інвесторів. Бізнес-інкубатори створюються за сприяння численних благодійних організацій і фондів, потужних фірм і корпорацій. Найбільш відомі серед них в сфері популяризації і розробки інноваційних освітніх проектів – Johns Hopkins University Center for Talent Youth, Duke University Talent Identification Program, Denver Center for Bright Kids, American Engineering Education, Center for Innovation Foundation Arby’s Foundation, Children’s Miracle Network, Ronald Mc Donald House Charities, Microsoft та ін. Так,

корпорацією Microsoft в межах Partners in Learning, якою було охоплено близько 100 країн, запроваджено Microsoft's Innovative Schools Program. За результатами проекту у 2009 р. в 10 країнах світу було створено 10 пілотних шкіл.

Бізнес-ангели об'єднують фізичних і юридичних осіб, які інвестують частку власних коштів в інноваційні проекти на перших, найбільш ризикових (seed stage, startup stage) стадіях його формування. З метою знизити ризики бізнес-ангели інвестують одразу декілька компаній-розробників. Слід зазначити, що з бізнес-ангелів починали діяльність такі потужні корпорації і фонди, як Intel, Yahoo, Google та ін. Серед відомих зарубіжних "ангел-груп", що інвестують інноваційні освітні проекти на перших етапах їх створення, слід назвати Bahamas Entrepreneurial, Angel Charity for Children, Valley Angel Investor Intership, Miami University Angel Funded Startups. Специфікою діяльності цих груп є сприяння інноваційному проектуванню. Так, Angel Charity for Children брала участь в інвестуванні on-line освітніх програм для вчителів, проекту "Leadership", спрямованого на вдосконалення управлінської структури чартерних шкіл; Miami University Angel Funded Startups та Bahamas Entrepreneurial інвестують наукові студентські стартапи, у тому числі освітні, популяризують науково-дослідну роботу студентів через видавничу діяльність тощо. Через високу ризиковість seed stage та startup stage освітніх проектів кількість "ангел-груп" є нечисленною.

Технопарки – це науково-виробничі комплекси, розміщені в певних виокремлених кластерах (локалізованих географічно комплексах, які спеціалізуються на розробках у певному науковому або виробничому секторі). У світі нараховується близько 400 технопарків, які, як правило, розташовані на території університетів, що забезпечує замкненість інноваційного проектування, не лише розробку, а й випуск нового продукту. Зазвичай в структурі технопарку представлені інноваційно-технологічний, навчальний, інформаційний, маркетинговий центри та промислова зона, в якій розміщуються інноваційні підприємства. Саме технопарки стають джерелом зародження і розвитку нових галузей, рушієм інноваційного розвитку, оскільки об'єднують інтереси університетів, науково-дослідних центрів, промисловості, регіональної та місцевої влади. З технопарків починали IBM, Digital, Hewlett Packard.

Як показано в табл.1, пріоритетними сферами інноваційного проектування технопарків в розвинених країнах є інформаційні технології, агро-, біотехнології, медицина. Такі проекти є високоприбутковими. Проте останнім часом в межах зарубіжних технопарків активізувалися розробки так званих "online education projects" – інформаційних технологій подолання деструкцій в освіті. Так, на базі Стенфордського технопарку Silicon Ville було розроблено технології Apex, Revolution Prep, які, на думку S. Mitra, забезпечать створення online curriculum, здатного задовольнити освітні потреби різних категорій населення [9]. Залучення талановитої університетської молоді до науково-дослідної діяльності в технопарках надає їй можливість ознайомитися з новітніми науковими ідеями і технологіями, сприяє формуванню її інноваційного потенціалу.

В Україні налічується 16 технопарків, переважна більшість яких створена на базі науково-дослідних інститутів НАНУ. На відміну від зарубіжних аналогів вони не мають промислової зони, що знижує результативність інноваційної діяльності парків. Виключення складає Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут" (НТУУ "КПІ"), на базі технопарку якого щорічно розробляється близько 300 науково-прикладних тем. Свідченням інноваційного прориву в діяльності згаданого технопарку є поява революційного програмного

Сфери інноваційного проектування в технопарках розвинених країн

№	Назва технопарку	Рік створення	Місце розташування	Напрями інноваційного проектування
1.	Силіконова долина , Стенфордський промисловий парк	1951	Стенфорд , Каліфорнія , США	Напівпровідникова техніка , комп'ютерна техніка , мережеві технології
2.	Софія Антиполіс	70-ті рр . XX ст .	Рів'єра , Франція	Інформаційні , агро- біотехнології
3.	Силіконова долина XXI століття	80-ті рр . XX ст .	Мюнхен , Гамбург , Дрезден , Німеччина	Інформаційні технології , мікроелектроніка
4.	Хогенберг	80-ті рр . XX ст .	Нижня Австрія	Штучний інтелект , програмний продукт в мультимедіях , інформаційні технології і телекомунікації
5.	VBC (Віденський діловий центр)	80-ті рр . XX ст .	Відень , Австрія	Молекулярна і клітинна біологія ,біотехнології
6.	ТЕKEL (Асоціація фінських технопарків)	80-ті рр . XX ст .	Фінляндія	Телекомунікації , медицина , біотехнології

продукту Pay Pal (автор – випускник університету М.Левчин), придбаний компанією eBay за 1,5 млн.\$ В Україні, яка має потужний науковий й освітній потенціал, доцільно створювати технопарки у формі агломерації наукомістких фірм і виробничих підприємств, які групуються навколо наукових центрів.

Аналіз світового досвіду інноваційного освітнього проектування дозволяє стверджувати, що найбільш ефективною і популярною ускладненою формою його фінансування є фондування, тобто кооперація інвесторів через створення спільних венчурних (або ризикових) фондів, від імені яких і здійснюються ризикові капіталовкладення. Підкреслимо, що венчур (англ.venture – ризикове підприємство) являє собою інвестиційну компанію, що співпрацює виключно з інноваційними підприємствами і проектами (стартапами) [1].

За прибутковістю існуючі інноваційні фонди розподіляються на комерційні (прибуткові) та некомерційні (неприбуткові).

Інноваційні фонди комерційного типу мають статус обмеженого фінансового партнерства. Як наголошує О.Скляренко, його учасники (починаючи з приватних осіб і закінчуючи великими корпораціями) отримують прибутки і несуть збитки пропорційно первісно внесеному капіталу. Кошти з таких фондів можуть виділятися як на зворотній основі у вигляді пільгових кредитів, так і безповоротно. Так, венчурні фонди здійснюють інвестування в цінні папери або підприємства з високим або відносно високим рівнем ризику з метою отримання надзвичайно високих прибутків. Як правило, такі інвестування здійснюються в новітні наукові розробки, високі технології. Слід зазначити, що 70-80% інноваційних проектів є неприбутковими, але прибуток решти 20-30% перевищує збитки [1].

Як правило, некомерційні фонди об'єднують фінансові ресурси незалежних один від одного засновників і користувачів з метою стимулювання широкого кола

незалежних спеціалістів до дій, орієнтованих на розв'язання конкретної проблеми, актуальної і для засновників фонду, і для суспільства в цілому. Ефективність фінансування інноваційних проектів через мережу інвестиційних фондів пояснюється високою гнучкістю такої системи, що дозволяє об'єднувати кошти багатьох інвесторів та зусилля спеціалістів, що суттєво оптимізує інноваційні процеси і набуває особливої актуальності в умовах економічної кризи.

Звернімось до аналізу діяльності зарубіжних венчурних фондів, що інвестують освітні інноваційні проекти (на прикладі США) (див. табл. 2).

Як бачимо, зарубіжні інноваційні освітні проекти, інвестовані венчурними фондами, відрізняються різновекторністю. Більшість фондів локалізують свою діяльність у сфері вищої освіти. Активну роль в інноваційному розвитку системи середньої освіти США відіграє New Schools Venture Fund, який підтримує розробку і запровадження змістових, структурних, методичних, організаційних освітніх інновацій.

Таблиця 2

Специфіка освітнього інвестування венчурних фондів США

№	Назва фонду	Мета ,зміст діяльності	Основні програми , проекти
1	New Schools Venture Fund	Розвиток освіти ,розвиток підприємництва серед дітей і молоді ,допомога малозабезпеченим дітям у здобутті освіти ,робота з персоналом ,розвиток чартерних шкіл	Entrepreneurial Leaders for Public Education, Fellowship Program, on-line програма для вчителів
2	The Students Social Venture Fund at New York University Stem School of Business	Розвиток освіти ,поширення знань про інвестування і підприємництво , удосконалення викладацької діяльності	Social Entrepreneurship Program, навчальні програми , гранти для викладачів і студентів
3	Student Venture Fund at University of North Dakota	Інноваційний розвиток освіти , створення бізнес-інкубаторів при університеті ,формування підприємця-інвестора	UND Entrepreneur Program
4	Venture Fund Fueling Push for New Schools	Розвиток чартерних шкіл	Гранти ,соціальні програми
5	FIHE/UPS National Venture Fund	Створення фондів-об'єднань університетів та коледжів	Грантова програма "FIHE/UPS National Venture Fund"
6	Oklahoma Seed Capital Fund	Розвиток партнерства , підприємництва ,сприяння технологічному та економічному розвитку через створення бізнес-інкубаторів	I2E Fellows Program
7	Lightspeed Venture Partners	Освітній розвиток ,сприяння розвитку інформаційних технологій	Tutor VISTA

8	Next Generation Venture Fund	Розвиток дитячої обдарованості ,створення технопарків	Навчальні програми для учнів старшої школи та студентської молоді
9	Purdue’s Student-Managed Venture Fund	Економічний розвиток , розвиток високих технологій , соціальних наук	Навчальні програми з економіки ,ІТ
10	The Rady Venture Fund	Розвиток інноваційного потенціалу студентської молоді	Навчальні програми з підприємництва та інноваційного розвитку , високотехнологічні проекти
11	Hop-On Student Venture Fund	Інноваційний розвиток суспільства	Програми створення стартапів ,технопарків
12	Cardinal Venture Fund (University of Louisville)	Розвиток підприємництва серед студентської молоді	Mobil Fit, Intelligent Fitness, Training System
13	Wolverine Venture Fund (WVF) at the University of Michigan	Розвиток біотехнологій , хімічної інженерії ,нових промислових технологій , розвиток інноваційного потенціалу студентської молоді	Програми-партнери з інвестування

Потужними проектами, ініційованими фондом у 2010 р., є New Teacher Project, DC Public Schools, Teach for America, PUC Schools. Специфічною особливістю діяльності фонду є не тільки практична спрямованість цих проектів, а й тенденція до їх трансформації з локального до федерального рівня [24].

Створення венчурних фондів в Україні є стратегією інноваційного розвитку освіти. Аналіз діяльності Асоціації приватних інвесторів України, Української венчурної компанії “Техінвест”, інших венчурних фондів і компаній, які діють на території країни, свідчить, що їх діяльність спрямована на надання першочергової інвестиційної підтримки інноваційним проектам у галузі біотехнологій, індустрії наносистем і матеріалів, інформаційних телекомунікаційних систем, раціонального природовикористання, транспортних, авіаційних систем, енергетики та енергозбереження [5]. Інноваційні освітні проекти світового рівня в Україні підтримує лише Фонд “Розвиток України”. Проте напрями освітнього проектування, представлені в сучасних банках інвестиційних програм, охоплюють найбільш соціально вразливі сфери (освіта і розвиток обдарованих дітей, розвиток дітей з обмеженими можливостями, подолання наркотичної залежності, додаткова професійна освіта, альтернативні навчальні заклади тощо). Реалізація таких проектів, можлива лише за умови фінансової підтримки, суттєво оптимізувала б процес інноваційного розвитку нашої країни. Непопулярність освітнього венчурного фондування в Україні пояснюється неспроможністю держави створити належні економічні, законодавчі, політичні, податкові умови для венчурного інвестування. Першим кроком у напрямку розв’язання цієї проблеми є запропонований Державним агентством України з інвестицій та інновацій проект Закону України “Про венчурні фонди інноваційного розви-

тку”, який передбачає спрощену звітність і пільги в оподаткуванні таких фондів, що суттєво оптимізує процес інноваційного розвитку освіти[6].

Висновки та перспективи подальших розвідок. Як бачимо, інвестування і фінансова підтримка інноваційних освітніх проектів є однією з технологій інноваційного розвитку, яскраво представленою в досвіді розвинених країн. Уважаємо, що зарубіжний досвід фінансування та підтримки інноваційного освітнього проектування має бути систематизований, творчо опрацьований і адаптований до умов інноваційного розвитку України. По-перше, необхідно активізувати процес інноваційного освітнього проектування, залучити до цього процесу різноманітні благодійні та ін. вітчизняні та міжнародні організації. По-друге, необхідно забезпечити державне стимулювання і підтримку у створенні технопарків, бізнес-інкубаторів, венчурних фондів. По-третє, обов’язковою умовою реалізації інноваційних освітніх проектів є їх інвестування, що потребує прибутковості цих проектів, а з тим якісного оновлення змісту. Врахування цих зауважень сприятиме оптимізації інноваційного розвитку вітчизняної освіти.

У межах представленої статті залишились поза увагою систематизація і аналіз змісту зарубіжних інноваційних освітніх проектів, які є об’єктом наших подальших наукових розвідок.

Література

1. Венчурный фонд. Материал из Википедии – свободной энциклопедии [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: [http://ru.wikipedia.org/wiki/Венчурный фонд](http://ru.wikipedia.org/wiki/Венчурный_фонд)
2. Виды инновационных проектов [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: <http://www.projects.innovbusiness.ru>
3. Глоссарий.ru: Інноваційні проекти [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: <http://www.glossary.ru>
4. Положення про інноваційну освітню діяльність/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.donnu.edu.ua>
5. Портал информационной поддержки инновационных проектов [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: <http://www.projects.innovbusiness.ru>
6. Про венчурні фонди інноваційного розвитку: Проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: <http://www.in.gov.ua/index.php?lang=ua&gtt=118&id=1495>
7. Склярєнко О. Роль інноваційного фонду у фінансуванні інноваційних проектів (Західний досвід) [Електронний ресурс] / О. Склярєнко. – Режим доступу: http://iel.org.ua/files/alushta/43-sklyarenko-rol_inn_fondu.pdf
8. Стартап. Материал из Википедии – свободной энциклопедии [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: <http://ru.Wikipedia.org/wiki>
9. America’s K-12 Education Strategy [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: www.forbes.com/2010/01/14/online-tducation-innovation-intelligent-technology-mitra.html
10. Angel Group/Bahamas E Venture Fund Venture Fund [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: <http://angelsoft.net/.../Bahamas-entrepreneurial-venture-fund>
11. Education Week: Venture Fund Fueling Push for New Schools [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: <http://www.edweek.jrg/ew/articles/2007/01/17/19newschools.h26.html>
12. I2E-Turning Innovation Into Enterprise University Venture Fund-Company Profile on LinkedIn [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: <http://www.linkedin.com/.../university-venture-fund>
13. Learning Technology Venture Fund [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dartmouth.edu/~vfund>
14. New Schools Venture Fund [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: <http://www.newschools.org>
15. New Schools Venture Fund: Investing in Entrepreneurship [Електронний ресурс]. –

Режим доступа до дж.: <http://academicearth.org/.../new-schools-venture-fund-investing-in-entrepreneurship-in-education>

16. Next Generation Venture Fund [Электронный ресурс]. – Режим доступа до дж.: <http://www.ctd.northwestern.edu/ngvf>

17. Purdue's Student-Managed Venture Fund invests [Электронный ресурс]. – Режим доступа до дж.: <http://www.puedue.edu/.../090303KylinStudentfund.html>

18. Rady Venture Fund [Электронный ресурс]. – Режим доступа до дж.: <http://rady.ucsd.edu/invest/venture>

19. Samuel Zell & Robert H. Lurie Institute for Entrepreneurial Studies [Электронный ресурс]. – Режим доступа до дж.: <http://www.zli.bus.umich.edu/wvf>

20. SSRN-NYU Student Social Venture Fund Practicum by Matthew Klein [Электронный ресурс]. – Режим доступа до дж.: <http://papers.ssm.com/sol13/>

21. The Next Generation Venture Fund [Электронный ресурс]. – Режим доступа до дж.: <http://www.hgvt.org>

22. University of Louisville College of Business – Cardinal Venture Fund [Электронный ресурс]. – Режим доступа до дж.: <http://business.louisville.edu/content/view>

23. University Venture Fund [Электронный ресурс]. – Режим доступа до дж.: <http://www.uventurefund.com>

24. What's needed to Make Sure Innovation Is Working? [Электронный ресурс]. – Режим доступа до дж.: <http://blogs.greatshools.org>

Е.В.Листопад

(Сумы)

ФОРМЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ И ПОДДЕРЖКИ ИННОВАЦИОННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОЕКТОВ: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ

В статье систематизированы качественные характеристики инновационных образовательных проектов, определены и проанализированы приоритетные формы финансирования и поддержки инновационных образовательных проектов, установлена их роль в оптимизации инновационного развития, представлены рекомендации по использованию зарубежного опыта финансирования инновационных образовательных проектов в Украине.

Ключевые слова: инновационный образовательный проект, инновационное развитие образования, инновационная образовательная деятельность, стартап, технопарк, бизнес-инкубатор, венчурный инновационный фонд.

E.V.Listopad

VENTURE'S AND SUPPORT'S FORMS OF INNOVATIVE EDUCATIONAL PROJECTS: FOREIGN EXPERIMENT

Descriptions of innovative educational project, analyses of main venture's and support's forms of innovative educational projects, the optimization's of the innovative evolution's role and recommendations of the foreign experiment's experience are discussed in the article.

Key words: innovative educational project, education's innovative evolution, innovative educational activities, startup, techno park, business-incubator, venture fund.